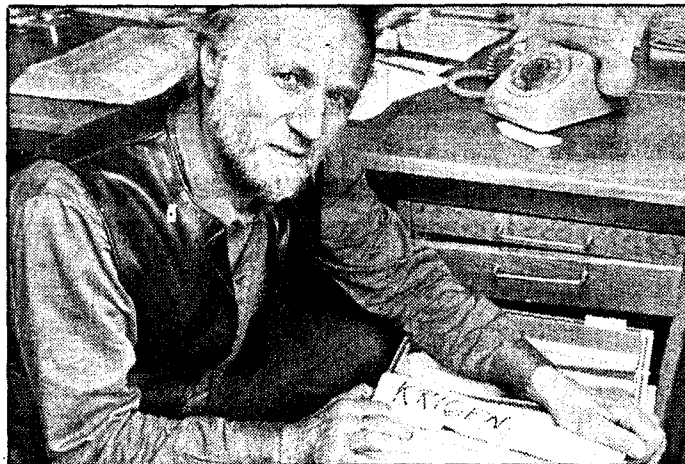

Høyt støynivå — få sensasjoner

100741

KJELL FJØRTOFT: Skriver engasjert, men presenterer få nyheter om mennesker og begivenheter under forvirringen krigssommeren 1940.

For tredje år på rad har Kjell Fjørtoft utgitt en bok om Norge under den annen verdenskrig. Som vanlig har han skrevet en reportasjebok basert på bred lesning av litteratur og kildemateriale.

• Som vanlig har han også holdt et høyt støynivå i lanseringen: Endelig skal sannheten fortelles, den som har vært holdt tilbake av historikere og myndigheter i alle år. Men denne gang lover han mer enn han holder.

I «På feil side» følger Fjørtoft utviklingen i Norge sommeren 1940, fra kapitulasjonen 10. juni til Rikskommissær Terboven oppløste partiene og innsatte sine egne kommissariske statsråder 25. september. Det var en dramatisk tid. Det var også en forvirringens tid.

Krigshandlingene i Norge var slutt, tyskerne hadde satt seg fast som okkupanter. Kong Haakon og regjeringen Nygaardsvold hadde flyktet til London. Quisling og NS lurte i bakgrunnen. Nede i Europa valset Hitler-Tyskland ned Frankrike og virket militært uovervinnelig.

Gammelt nytt

I denne forvirrende tiden lot mange seg presse til å gjøre ting de ikke burde gjort, til å si ting de ikke mente. Stortingets presidentskap og andre myndighetspersoner strakk seg lenger enn langt i de såkalte Riksrådsforhandlingene med tyskerne. Et flertall av stortingsrepresentantene var villige til å suspendere kongen inntil en endelig fredsslutning med Tyskland.

Men hovedtrekkene i disse begivenhetene er kjent. De politiske intrigene er endevendt, dels gjennom den offisielle Undersøkelseskommisjonens arbeid, og dels gjennom en rekke senere arbeider fra de forskjel-

ligste hold. Fjørtoft kan by på en og annen ny enkelthet, spesielt med utgangspunkt i Sverre Hartmanns arkiv. Folk som den senere Hjemmefrontlederen Paal Berg og krigshelten Otto Ruge kommer dårligere ut enn til vanlig. Men det Fjørtoft presenterer som store sensasjoner, forekommer meg å være gammelt nytt.

Gjentatte ganger

Et eksempel er kapitulasjonsavtalen av 10. juni: hva den rent folkerettslig betydde for det okkuperte Norge, hvordan myndighetspersoner tolket den i 1940, og hvordan Johan Nygaardsvold og Halvdan Koht nektet for at de hadde sett den, i rettssaken mot NS-minister Ragnar Skancke. Fjørtofts poenger har vært lansert gjentatte ganger. Det nye er at de presenteres i en bok på Gyldendal Norsk Forlag. Tidligere har de stort sett vært presentert i bøker og brosjyrer utgitt av gamle NS-medlemmer og deres meningsfeller i beskjedne opplag og på eget forlag. Fjørtoft skriver engasjert. Det er en styrke. Men av og til blir han for nærsynt. Altfor ofte henger han seg opp i enkelt dokumenter og episoder, uten å sette dem godt nok inn i større sammenhenger. Da blir også fremstillingen litt rotete og uoversikkelig.

Kjell Fjørtoft:
PÅ FEIL SIDE
373 s. Pris kr. 298
Gyldendal

Anmeldt av Øystein Sørensen